

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра державного управління і місцевого самоврядування

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри

Чикаренко І.А.

«30» серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна мобільність»

Галузь знань	23 Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус	вибіркова, фахова
Освітньо-наукова програма	Соціальна та молодіжна робота
Загальний обсяг	4 кредитів ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	диференційований залік
Термін викладання	4-й семестр, 7, 8 чверті

Викладач: д. держ. упр., проф. Шпекторенко І. В.,

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2024

Робоча програма дисципліни «Соціальна мобільність» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Соціальна та молодіжна робота» спеціальності 231 Соціальна робота / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. державного управління і місцевого самоврядування. Дніпро : НТУ «ДП», 2024. 16 с.

Розробник:

– Шпекторенко Ігор Валентинович, професор, доктор наук з державного управління, професор кафедри державного управління і місцевого самоврядування.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки здобувачів вищої освіти до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять	5
5.2 Командне / інд. завдання	7
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	8
6.1 Шкали	8
6.2 Засоби та процедури	9
6.3 Критерії	10
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	14
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	14

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни – формування здатності розв’язувати комплексні проблеми в сфері соціалізації особистості, управління соціальним (соціально-професійним) потенціалом людей як складними системами, що передбачає формування цілісних управлінських компетентностей у здобувачів вищої освіти, зокрема; розвиток компетентностей у сфері соціального управління людьми (персоналом).

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ДРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)
	Зміст
ДРН – 01	Демонстрація <i>умінь</i> стосовно застосування знань про структуру та особливості функціонування соціальної сфери суспільства, управління та адміністрування для визначення чинників її занепаду
ДРН – 02	Демонстрація <i>умінь</i> адаптації та дотримання законів організації, закономірностей управління у сфері управлінської та керівної діяльності, адміністрування
ДРН – 03	Демонстрація <i>уміння</i> використовувати системні підходи до вироблення, прийняття та реалізації управлінських рішень стосовно розвитку людського потенціалу в соціальних інститутах (у тому числі громадських, молодіжних, волонтерських організаціях)
ДРН – 04	Демонстрація <i>уміння</i> застосовувати уміння налагодити комунікацію та взаємодію між громадськими організаціями та органами публічного управління навколо питань формування соціальної мобільності
ДРН – 05	Демонстрація <i>уміння</i> застосування знань та розуміння інструментів творчої та креативної діяльності, системного мислення у професійній та поза професійній (громадській) сферах
ДРН – 06	Продемонструвати <i>навички</i> підготовки та проведення публічної презентації результатів командної роботи з розроблення пропозиції щодо удосконалення організаційних процесів з метою формування соціального ліфту.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години			
		Денна / Вечірня		Заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	56	17	39	6	56
практичні	64	34	30	6	54
лабораторні	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	51	69	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

5.1 Тематичний план та розподіл обсягу часу за видами навчальних занять

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	56
ДРН – 1 ДРН – 2	<p>Тема 1. Теоретичні засади дослідження соціальної мобільності.</p> <p>1.1. Проблема соціальної мобільності в науковій літературі (наукові результати зарубіжних та вітчизняних вчених у її дослідженні).</p> <p>1.2. Методологічні основи та концептуальні засади дослідження соціальної мобільності людей.</p> <p>1.3. Соціальна мобільність як системне явище (авторська інтерпретація концепту «соціальна мобільність»).</p> <p>1.4. Види мобільності: соціальна; культурна; соціокультурна; професійна; академічна. Типи соціальної мобільності індивідів. Соціальна і професійна мобільності. Соціальна мобільність та мобільність у непрофесійних сферах.</p> <p>1.5. Соціальне середовище. Соціальний інститут. Соціальний ліфт.</p> <p>1.6. Особливості формування соціальної мобільності та соціального ліфту в громадських, молодіжних та волонтерських організаціях. Мобільність і лідерство.</p> <p>1.7. Структура діяльності суб'єкта діяльності (соціальні аспекти).</p>	14
ДРН – 3 ДРН – 4	<p>Тема 2. Структура соціальної мобільності індивідів.</p> <p>2.1. Побудова структури соціальної мобільності індивідів. Значення соціального середовища у структурі соціальної мобільності.</p> <p>2.2. Об'єктивні фактори (умови) соціальної мобільності (соціальна орієнтація, добір (відбір), адаптація, мотивація, активізація, оцінювання людей у суспільстві, освіта (навчання), виховання).</p>	14

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	2.3. Комплекс ціннісно-орієнтаційних якостей, що мають ціннісно-орієнтаційний характер і належать внутрішній психоемоційній, потребомотиваційній, ціннісно-мотиваційній сферам у складі цієї структури (суб'єктивні фактори (умови) соціальної мобільності людей: соціальні інтереси; наміри; очікування; соціальна спрямованість особи; соціальна працездатність; соціальна придатність; соціальна задоволеність.	
ДРН – 5	<p>Тема 3. Соціалізація та соціальна деформація індивіда згідно зі структурою соціальної мобільності індивіда.</p> <p>3.1. Процеси соціального розвитку та соціальної деформації у людей.</p> <p>3.2. Комплекс компетентнісних якостей людей, які є взаємопов'язаними між собою: здатності/здібності, соціально важливі якості, компетентність, культура (вихованість), соціальна наочуваність, соціальний досвід.</p> <p>3.3. Значущість компетентності як когнітивної основи та культури як поведінської основи соціальної мобільності індивідів.</p> <p>3.4. Соціальна деформація у структурі соціальної мобільності людей.</p>	14
ДРН – 6	<p>Тема 4. Модель формування соціальної мобільності індивідів.</p> <p>4.1. Практичні аспекти впровадження структурно-функціональної моделі формування соціальної мобільності індивідів.</p> <p>4.2. Теоретичні основи моделювання у формуванні соціальної мобільності людей.</p> <p>4.3. Інверсія у формуванні соціальної мобільності індивідів.</p> <p>4.4. Можливості використання нині діючих інституційних каналів (соціальних ліфтів) у формуванні соціальної мобільності населення країни.</p>	14
	Практичні заняття	64
ДРН – 01	1. Структура та особливості функціонування публічної сфери суспільства (її людської складової). Презентація з описанням результатів обговорення у малій групі (або мозкового штурму, дискусії, диспуту, задачі в межах великої групи) структури та особливостей функціонування публічної сфери суспільства (її людської складової) з метою визначення чинників її занепаду (аудиторне практичне заняття, робота у групі).	12

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН – 02	2. Сучасні принципи формування та реалізації політики стосовно формування соціального капіталу в державі. Презентація результатів дослідження з реалізації сучасних принципів формування та реалізації політики стосовно формування соціального капіталу в державі, обговорення та обґрунтування (в результаті роботи у великій групі, мозкового штурму, дискусії, ділової або імітаційної гри, ситуаційної вправи, круглого столу) конкретного змісту реалізації переліку принципів державної політики у зазначеній сфері (аудиторне практичне заняття).	12
ДРН – 03 ДРН – 05	3. Прийняття управлінських рішень суб'єктом владних повноважень стосовно покращення соціальної мобільності населення. Обговорення змісту (описання) та прийняття управлінських рішень суб'єктом владних повноважень стосовно покращення соціальної мобільності населення (окремі рішення стосовно оцінювання, адаптації, мотивації, активізації, навчання, виховання) на прикладі рішення громадської організації (комплекс заходів) (командна робота, мозковий штурм, дебати, ситуаційна вправа, круглий стіл) під час аудиторного практичного заняття).	12
ДРН – 04 ДРН – 05	4. Управлінський алгоритм щодо організації та проведення громадського обговорення управлінського рішення суб'єктом владних повноважень щодо покращення соціальної мобільності населення. Презентація управлінського алгоритму щодо організації та проведення громадського обговорення управлінського рішення суб'єктом владних повноважень щодо покращення соціальної мобільності населення (командна робота під час аудиторного практичного заняття).	12
ДРН – 05 ДРН – 06	5. Проєкт «Основні напрями реалізації Концепції (політики) (КП) у сфері формування та розвитку соціальної мобільності населення. Презентація проєкту «Основні напрями реалізації Концепції (політики) (КП) у сфері формування та розвитку соціальної мобільності населення, відповідальності, проєкту цілей КП, деталізованої моделі КП на засадах системного підходу, а саме: використання закономірностей, принципів, функцій та комплексу методів управління соціальними процесами (імітаційна гра, командна робота під час аудиторного практичного заняття).	12
РАЗОМ		120

5.2 Командне / індивідуальне завдання

Командне / індивідуальне завдання, ситуаційна вправа (з можливою презентацією) оцінювання та напрямів удосконалення здійснення функцій соціального управління суспільними процесами, результативності програм розвитку соціальної мобільності населення суб'єктами владних повноважень

(рішення громадської організації щодо внесення змін до нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, місцевих органів влади) (командна робота під час аудиторного практичного заняття).

Іншими словами мова йде про розробку проєкту заходів, який полягає у розробленні та захисті здобувачами вищої освіти проєкту місцевого або регіонального розвитку (форму звітності для виконання завдання наведено нижче). Вітається робота в команді (5-7 осіб).

Форма проведення: розроблення, презентація та захист (відповіді на запитання, дискусія) командного / індивідуального завдання перед аудиторією (бажано використовувати MS PowerPoint).

Зміст індивідуального завдання:

На прикладі окремої території (територіальної громади, району, області) чи муніципального утворення (село, селище, місто), пов'язаного з життям у конкретній територіальній громаді та / або професійною діяльністю, або на прикладі окремої галузі (сфери діяльності), в якій працює здобувач (громадська діяльність, охорона здоров'я, освіта, соціальний захист населення, соціальна робота, молодіжна політика, культура, охорона навколишнього середовища, безпека життєдіяльності, житлово-комунальне господарство, агропромисловість, туризм, транспорт та промисловість та ін.) розробити концепцію проєкту розвитку, результатом реалізації якого буде соціально-економічний ефект для певної громади / території / галузі.

Для представлення результатів виконання завдання необхідно заповнити відповідний шаблон, який розміщено у застосунку Teams MS Office та на дистанційній платформі Moodle.

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання здобувача вищої освіти за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо здобувач вищої освіти отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності здобувача вищої освіти за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня (для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти) під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Здобувач вищої освіти на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються здобувачам вищої освіти на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
практичні	командне / індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи		виконання ККР під час заліку за бажанням здобувача вищої освіти

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або командного / індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі здобувача вищої освіти шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен здобувач вищої освіти під час заліку має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання здобувача вищої освіти ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для освітньо-наукового рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК
(бакалавр)**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні	70-73

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	неточності при реалізації чотирьох вимог	
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ◆ збір, інтерпретація та застосування даних; ◆ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p style="text-align: center;">Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p style="text-align: center;">Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; ◆ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; <p>4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання (комп'ютерне та мультимедійне обладнання). Дистанційна платформа Moodle. MS Office (застосунок Teams).

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. В Давосі представили перший індекс соціальної мобільності. Україна зайняла 46 місце в рейтингу. URL: <https://gwaramedia.com/v-davosi-predstavyly-pershyj-indeks-soczialnoyi-mobilnosti-ukrayina-zajnyala-46-misce-v-rejtyngu/>
2. Годован Ю. В., Ніколаєнко Н. О. Соціальна мобільність молоді як стратегічна складова політичної соціалізації молоді. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса*, Сер.: Політичні науки. 2017. С. 76–78.
3. Завацький Ю. Соціально-психологічна специфіка соціальної мобільності особистості в період криз. *Психологія особистості*. 2021. Том 11, № 1. С. 46–53.
4. Костіна В. В. Менеджмент соціальної роботи : методичні рекомендації для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності «Соціальна робота». Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2023. 79 с.
5. Куйбіда В. С., Шпекторенко І. В. (2021). Мобільність діяльності у позапрофесійній праці (на прикладі діяльності депутатів місцевих рад України): теоретичні основи та функціональна структура. *Теоретичні та практичні аспекти формування компетентності депутатів місцевих рад України*: монографія / С. М. Серьогін, Є. І. Бородін [та ін.]; за наук. ред. І. В. Шпекторенка. Дніпро: ГРАНІ. 280 с. С. 35–41.
6. Куйбіда В. С., Шпекторенко І. В. *Професійна мобільність та проблеми професіоналізації персоналу публічного управління*: моногр. Київ: НАДУ. 2018. 256 с.
7. Лукашевич М. П., Туленков М. В. *Менеджмент соціальної роботи*: Теорія і практика : навч. посіб. 2-е вид. Київ : Каравела, 2023. 296 с.

8. Мельничук В. М. Роль вищої освіти в соціально-професійній мобільності української молоді. «*Socioпростір: міждисциплінарний електронний збірник наукових праць з соціології та соціальної роботи*». 2016. № 5. С. 48-54.
9. Сачук Ю. Є. Генеза поняття «соціально-професійна мобільність». *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2015. № 1-2 (42-43). С. 32–37.
10. Сенюра О. В. Соціологічний аналіз процесів соціальної мобільності. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. Львівський університет бізнесу та права. Львів. 2015. Вип. № 14.
11. *Соціальна стратифікація і соціальна мобільність. 2. Соціальна мобільність*. URL: <https://dl.kpt.sumdu.edu.ua/mod/book/tool/print/index.php?id=24276&chapterid=9353>
12. Шпекторенко І. В. Соціальна мобільність як наукова проблема соціального управління: соціальні інститути, соціальні ліфти. *Аспекти публічного управління*. 2024. Т. 12. № 1. С. 66-74.
13. Nathan Eva, Howard Joshua L., Liden Robert C., Morin Alexandre J. S., Schwarz Gary. An Inconvenient Truth: A Comprehensive Examination of the Added Value (or Lack Thereof) of Leadership Measures. *Journal of management studies*. First published: 25 October 2024. <https://doi.org/10.1111/joms.13156>. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/joms.13156>

Додаткові

1. Куйбіда В. С., Шпекторенко І. В. Методологія публічного управління як система: теоретичні та практичні аспекти. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. Вип. 29. С. 7-12.
2. Шпекторенко І. В. (уклад.) *Методологія публічного управління: навч. посіб.* Дніпро: ДРІДУ НАДУ. 2018. 120 с.
3. Shpektorenko I., Golub V., Kozakov V., Leliuk R., Chumak I., Nagornyak M. Reforming and modernizing the public service of Ukraine under European standards management of personnel policy. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2021. 11(1), XVII, 17-21 {WoS}.
4. Shpektorenko I., Vasylevska T., Bashtannyk A., Piatkivskyi R., Palamarchuk T., & Akimov O. Legal bases of public administration in the context of European integration of Ukraine: questions of formation of a personnel reserve. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. 2021. 11(1), XVIII, 76–81 {WoS}.
5. Kuibida V., Shpektorenko I. *Professional mobility and professionalization of public servants: monograph*; translated by O. Rubchak, V. Vakareva. Kyiv: NAPA. 2018. 256 p.
6. Shpektorenko I. V., Lysenko O. O. Socio-Cultural Mobility as a Condition for Professional Activation of Staff. *European Journal of Multidisciplinary Studies*. 2020. May – August. Vol. 5. Is. 2. P. 71–73.
7. Shpektorenko I., Lysenko O. Socio-Cultural Mobility as a Condition for Professional Activation of Staff. *Proceedings Book. 23rd International Conference on Multidisciplinary Studies: «Resilience for Survival»* (Cambridge, 30-31 July 2020) / Ed. by A. Tatum, S. Bakhtiar, S. Moraliashvili etc. Typeset by EUSER. Printed in Cambridge. P. 234–236.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://rada.gov.ua/>

2. Президент України: офіційне Інтернет-представництво. URL: <http://www.president.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України: офіційний веб-портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
4. Національне агентство України з питань державної служби: офіційний веб-портал. URL: <http://www.nads.gov.ua>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: www.nbu.gov.ua
6. Національна історична бібліотека України. URL: <https://nibu.kyiv.ua/>
7. Головний правовий портал України. URL: <http://www.ligazakon.ua/>
8. Центр політико-правових реформ. URL: <http://www.pravo.org.ua/>
9. Public service Europe. URL: <http://www.publicserviceeurope.com/>
10. European CAF Resource Centre, EIPA. URL: <https://www.eipa.eu/portfolio/european-caf-resource-centre/>
11. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: www.library.univ.kiev.ua
12. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <http://www.ukrna.kiev.ua/ukmalib>
13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
14. Національна Парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua/>
15. ЛігаБизнесИнформ. URL: www.liga.net/
16. Диалог.иА. URL: <http://dialogs.org.ua/theme.php>
17. Центр Разумкова. URL: <http://www.uceps.org.ua/ua/section/International>

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Соціальна мобільність»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
освітньо-професійної програми «Соціальна та молодіжна робота»
спеціальності 231 Соціальна робота

Розробники:
Шпекторенко Ігор Валентинович

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19